

ת"פ 44838/07/14 - מדינת ישראל נגד חוסיין בן איברהים בשיר

בית משפט השלום בטבריה

ת"פ 44838-07-14 מדינת ישראל נ' בשיר
12 ינואר 2016

בפני כב' השופט ניר מישורי לב טוב

בעניין:

המאשימה

מדינת ישראל

נגד

הנאשם

חוסיין בן איברהים בשיר

נוכחים:

מטעם המאשימה עו"ד צביקה כוחן

מטעם הנאשם בעצמו וע"י עו"ד ארז ארצי

גזר דין

1. על פי עובדות כתב האישום המתוקן בשלישית מיום 13.12.2015 אשר הוגש כנגד הנאשם, הואשם הנאשם בשמונה מקרים של רעיה בשמורת טבע תוך שעלול היה לגרום לנזק לצמחיה, לקרקע ולשמורה בתקופות כדלקמן:
 - 1.1 בתאריך 25.02.2013 סמוך לשעה 12:30 רעה הנאשם פרה אחת (1) מעדר הבקר שלו, בתחום שמורת הטבע "מצפה אלות" (להלן: "השמורה"). הפרה של הנאשם נצפתה יורדת לכיוון המעיין שבשמורה.
 - 1.2 בתאריך 04.03.2013 סמוך לשעה 09:00 רעה הנאשם פרה אחת (1) מעדר הבקר שלו בתחום השמורה, למרות השילוט המוצב במקום האוסר רעיית עדרים בשטחי השמורה.
 - 1.3 בתאריך 11.03.2013 סמוך לשעה 09:00 רעה הנאשם שתי פרות (2) מעדר הבקר שלו בתחום השמורה, למרות השילוט המוצב במקום האוסר רעיית עדרים בשטחי השמורה.
 - 1.4 בתאריך 21.04.2013 סמוך לשעה 07:30 רעה הנאשם פרה אחת (1) מעדר הבקר שלו בתחום השמורה, למרות השילוט המוצב במקום האוסר רעיית עדרים בשטחי השמורה.

עמוד 1

- 1.5 בתאריך 08.12.2013 סמוך לשעה 12:00 רעה הנאשם שלוש פרות (3) מעדר הבקר שלו בתחום השמורה, למרות השילוט המוצב במקום האוסר רעיית עדרים בשטחי השמורה.
- 1.6 בתאריך 10.12.2013 סמוך לשעה 10:00 רעה הנאשם שתי פרות (2) מעדר הבקר שלו בתחום השמורה, למרות השילוט המוצב במקום האוסר רעיית עדרים בשטחי השמורה.
- 1.7 בתאריך 04.01.2014 סמוך לשעה 08:00 רעה הנאשם פרה אחת מעדר הבקר שלו בתחום השמורה, למרות השילוט המוצב במקום האוסר רעיית עדרים בשטחי השמורה.
- 1.8 בתאריך 23.02.2014 סמוך לשעה 09:30 רעה הנאשם פרה אחת (1) מעדר הבקר שלו בתחום השמורה, למרות השילוט המוצב במקום האוסר רעיית עדרים בשטחי השמורה.
2. בתאריך 04.03.2015 כפר הנאשם במיוחס לו, התיק נקבע להוכחות וביום 15.12.2015, לאחר שנשמעה עדותו של עד התביעה הראשון, תוקן כתב האישום בשלישית והנאשם הודה במיוחס לו בכתב האישום המתוקן בשלישית והורשע על פי הודאתו בביצוע עבירות **פגיעה בשמורת טבע** - עבירה לפי סעיפים 30 (ד) ו- 57 (ב) לחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ה - 1998 (**להלן: "החוק"**) ובניגוד לתקנה 2 לתקנות שמורות הטבע (סדרים והתנהגות), התשל"ט - 1979 (**להלן: "התקנות"**). **הכנסת בעל חיים לתחום השמורה** - בניגוד לסעיף 57 (ב) לחוק ולתקנה 4(ג) לתקנות. **אי ציות להוראות הרשות** - בניגוד לסעיף 57 (ב) לחוק ולתקנה 15 לתקנות.
3. בתאריך 15.12.15 טענו הצדדים לעונש.

טיעוני הצדדים לעונש :

- א. ב"כ המאשימה טען כי מדובר בנאשם רציווידיסט, שאין מדובר במקרה חד פעמי אלא על מספר פעמים. מעשיו של הנאשם פגעו בתכלית של שמירה על שטח השמורה ועל החי והצומח הנמצאים בתוכה.
- לטענת המאשימה, החומרה היתרה במעשיו של הנאשם הינה, שלמרות התרעות חוזרות ונשנות של פקחי הרשות, הוא לא מצא לנכון לגדר כנדרש וכמוסכם את שטחי המרעה של עדרו ולמנוע כניסת פרותיו שלטח השמורה. ההליכים השונים שנקטה המאשימה כנגד הנאשם לא גרמו לו להפנים שיש למנוע כניסת פרותיו לשטח השמורה גם בהשקעה כספית על ידי הקמת גדר מונעת. לטענת המאשימה, הנאשם עושה חישוב של עלות מול תועלת, ולדידו יותר יקר לקנות מזון לבקר שברשותו מאשר לעמוד לדין ולשלם למאשימה את הקנסות הנמוכים.
- עוד טענה המאשימה כי עסקינן בכתב אישום המונה לא פחות מ-8 מקרים בהם נצפו פרות של הנאשם נכנסות לשטח השמורה. הנאשם הודה בכתב האישום המתוקן בשלישית בהזדמנות הראשונה.
- לאור האמור עתרה המאשימה למתחם הענישה ההולם, בהתבסס על תיקון 113 לחוק העונשין שהינו עונש

מאסר על תנאי של 6 חודשים למשך 3 שנים, קנס כספי בסכום שלא יפחת מ-20,000 ₪, חתימה על התחייבות שלא תפחת מסכום של 50,000 ₪.

בהקשר זה הפנה ב"כ המאשימה לת"א 15070-03-09 שלום טבריה מיום 26.7.15 ולע"פ 24749-10-14 מחוזי נצרת, שם חויב המערער במסגרת הליך שננקט נגדו לפי פקודת ביזיון בית המשפט בתשלום קנס בסכום של 8,000 ₪.

כמו כן לה"ת 2046-04-15 שלום נצרת, מיום 12.9.15, בצירוף עם ע"ח 17249-11-15 מחוזי נצרת מיום 11.11.15, שם הורה בית משפט השלום בנצרת על חילוט סכום הפקדה בסך 10,000 ₪ וחילוט סכום נוסף בסך של 10,000 ₪ בגין הפרת תנאי החלטה על שחרור תפוס, שמדובר היה על 11 פרות של נאשם שנתפסו בשטח שמורה והושבו לידו תחת תנאים אותם הפר.

עוד הפנה לת"פ 773/99 שלום בית שאן, ביחד עם ע"פ 610/00 מחוזי נצרת, שם גזר בין המשפט על נאשם אחר ממשפחת בשיר בגין הרשעתו במסגרת צירוף מספר תיקים של רעיית עדרים בתחום אותה שמורה, מצפה איילות, עונש מאסר על תנאי של 5 חודשים והורה על חילוט סכום ערבות בסך 20,000 ₪.

ב. ב"כ הנאשם טען כי חשוב לזכור מהי המסגרת ההתחלתית בגינה הוגש כתב האישום, מדובר ב-8 קנסות מנהליים שניתנו לנאשם מאת פקח בגין רעייה של עדר פרות בשמורת הטבע וגרימת נזק לשמורת הטבע. לטענת ב"כ הנאשם, הנאשם עמד על זכותו וביקש להישפט בגין אותם 8 דו"חות, בית המשפט אשר שמע הוכחות בתיק ואף שמע את עד התביעה המרכזי התרשם, כי הדו"חות המקוריים אותם קיבל הנאשם אינם משקפים את המציאות ועל כן אף המאשימה תיקנה את כתב האישום בשלישית לכך שממספר ערטילאי של פרות שיוחסו לנאשם בכל אחד מהדו"חות המקוריים צומצמה הכמות למספר פריטים נוספים ואף לפרה בודדת. יתרה מכך, לאור כך שאין ראיות כי נגרם נזק לשמורה, כתב האישום תוקן לנוסח " **עלול** היה הנאשם לגרום נזק לשמורה".

לטענת ב"כ הנאשם, מכאן אנו למדים, כי מדובר בנאשם שקיבל דו"חות, כל דו"ח בסך 730 ₪, הגיש בקשה לבית המשפט והוכיח כי העובדות אשר מופיעות בדו"חות אינן נכונות ובשל כך כתב האישום תוקן. בכל דו"ח ודו"ח העובדות שונו בכך שהמאשימה חזרה בה מעובדות מחמירות יותר. מדובר בעבירות שבגין מוטלת ברירת קנס ולא מאסר על תנאי או התחייבות.

מכאן סבור ב"כ הנאשם שהעונש לכל היותר שבית המשפט צריך היום להטיל על הנאשם, הינו הקנס המקורי בגין כל דו"ח ודו"ח, וזאת מאחר, שללא קשר לעובדות המצוינות בדו"ח מדובר באותו קנס.

עוד טען ב"כ הנאשם כי זכותו של אדם להודות בעובדות הנכונות שיש ראיות עליהן, ואין כל קשר אם מדובר באותה ענישה בגין עובדות נכונות או עובדות מוטעות.

לטענת ב"כ הנאשם, יכול היה הנאשם לגשת לסניף הדואר, לשלם כל קנס וקנס ועונשו היה סכום הקנס ששולם ותו לא אך הנאשם בחר לעמוד על העובדות כהוויתן, ולכן אי אפשר היום לבקש להחמיר עם נאשם על כך שביקש להישפט בגין אותם דו"חות ברירת קנס בזמן שהעובדות בדו"חות תוקנו והקלו עם הנאשם.

לטענת ב"כ הנאשם, ככל שבית המשפט יחמיר בענישה מעבר לתשלום הקנס המקורי, אין בכך שום היגיון שהרי במעשיו אלה, עלול בית המשפט לגרום לציבור לא להגיש בקשה להישפט על דו"חות כי יוחמר בעונש גם אם הסעיף העובדתי הוקל.

הרציונאל הינו כי אזרח, מטעמי צדק, אכן יגיש בקשה להישפט בגין דו"ח או קנס מנהלי שניתן לו יוחמר עמו הדין במידה וגרם לבזבוז זמן שיפוטי יקר אם יורשע בעובדות המצוינות בקנס המקורי, מה שלא קרה במקרה שלפנינו.

לאור האמור סבור ב"כ הנאשם, כי העונש שיש לגזור הוא חזרה לקנס המקורי בכל דו"ח ודו"ח מחד, סכום של כ - 730 ₪ כפול 8, ומסכום זה יש לקזז הוצאות מיותרות שהיה צריך להוציא הנאשם על מנת להוכיח כי העובדות אינן נכונות וזאת לאור העובדה שהמדינה לא הצליחה להוכיח את אותם דו"חות ונאלצה לבזבז את זמנו של בית המשפט ואת זמנו היקר של הנאשם ועלויות ההגנה של הנאשם, ולכן יש לחייב את המאשימה בהוצאות, שכן גם העד המרכזי מטעם המאשימה ציין כי נתן לנאשם דו"חות בגין כניסה של פרות שלא שייכות לו אלא לבני משפחתו.

ב"כ הנאשם השיב לשאלת בית המשפט - " **האם הנאשם פנה טרם הגשת כתב האישום בבקשה למאשימה להעמיד את הדו"חות על עובדות כתב האישום המתוקן** ", כי לאחר שהנאשם קיבל את הדו"חות הוא ביקש להישפט, הוא לא יכול היה לקבל את חומר החקירה אלא רק לאחר הגשת כתב האישום ומיד לאחר מכן פנה למאשימה וביקש את חומר החקירה ומיד בדיון הראשון הודה בראיות שמצויות בתיק וביקש להודות ולא לנהל על כך ראיות. בהקשר זה הפנה רע"פ 5465/13 **אלעזר מור נ' מדינת ישראל** שם העלה בית המשפט העליון הצעה לתיקון טופס ההודעה בדבר ברירת משפט הנמסרת על ידי שוטרים או פקחים עירוניים באופן שיובהר: " שאם יחליט מקבל ההודעה להישפט, הוא עלול להיות צפוי לעונש אחר, לרבות קנס שיתכן ויהא גבוה מהסכום שבהודעת הקנס" ובכך יהא כדי לסייע לתקנת הציבור בזאת שמחד גיסא יידע הנוגע בדבר היכן הוא עומד ולמה הוא עלול להיות צפוי, ומאידך גיסא יביא זאת במנין שיקוליו אם להישפט".

ביחס לנאשם ציין בא כוחו כי הנאשם הוא איש קבע, משתכר כ-8,000 ₪ נטו בחודש.

ביחס להליכים האזרחיים שנוהלו נגד משפחתו של הנאשם כעולה מדברי המאשימה, ציין ב"כ הנאשם כי הוא בעצם זה שמשלם ושילם את כל הקנסות והוצאות בית המשפט שנפסקו. הוא עדיין משלם חלק מהתשלום בתשלומים בסך 500 ₪ בחודש.

הנאשם לא הוסיף בדבריו לעונש מעבר לטענות בא כוחו.

דין והכרעה

עבירה של פגיעה בשמורת טבע והכנסת בעל חיים לשמורת טבע

תקנה 2 לתקנות שמורות הטבע (סדרים והתנהגות), תשל"ט - 1979 :

" 2. לא יפגע אדם בחי או בצומח או בדומם בתחום הטבע (להלן- שמורה)."

תקנה 4 (ג) לתקנות שמורות הטבע (סדרים והתנהגות), תשל"ט - 1979 :

"4(ג) לא יכניס אדם לתחום השמורה ולא יחזיק בו בעלי חיים, ביצים של בעלי חיים, צומח."

תקנה 15 לתקנות שמורות הטבע (סדרים והתנהגות), תשל"ט - 1979 :

"אדם הנמצא בתחום השמורה יציית להוראות פקח ולכל ההוראות הכלולות בהודעות הרשות הבאות להבטיח ביצוע תקנות אלה."

סעיף 30 (ד) לחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ה - 1998:

"פעולות אסורות"

(ד) לא יבצע אדם פעולה המהווה או העלולה להוות פגיעה בשמורת טבע או בגן לאומי, אלא בהיתר בכתב מאת המנהל; לענין זה, "פגיעה" - לרבות השמדה, השחתה, הריסה, שבירה, חבלה, כתיבה, ציור או חריטה במקרקעין, הצבת שלט, גרימת נזק לבעל חיים או הטרדתו, רעייה, כריתה, קטיפה, נטילה, שינוי צורה או תנוחה טבעית של חי, צומח או דומם, או הפרעה לריבויים ולהמשך התפתחותם הטבעי, שינוי של פני הקרקע, כולל חפירה, הקמת מבנה או מיתקן, או הכנסת חומר זר, וכן השלכת פסולת או השארתה."

סעיף 57 (ב) לחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ה - 1998:

"עונשין"

57. (א) העובר על הוראה מהוראות סעיפים 25, 33(ג) או (ד), 40 או 52(ב), או העובר על הוראות סעיף 30(ד) וגורם בפגיעתו נזק חמור או בלתי הפיך, דינו - מאסר שלוש שנים.

(ב) העובר על הוראות סעיף 30(ד), או על תקנות או כללים שנקבעו לפי סעיפים 18, 33(ב), 49(ד) ו-66 או על תנאי מתנאי רשיון או היתר שניתנו על פיהם, דינו - מאסר שישה חודשים."

הסנקציה לעובר על העבירה המנויה בסעיף 30(ד), תלויה בהבחנה בין נזק חמור לנזק רגיל, בין "רעיה" הגורמת נזק חמור או בלתי הפיך, שאז דינו של הנאשם מאסר שלוש שנים, לבין "רעיה" שאינה גורמת נזק חמור או בלתי הפיך, שאז הוטל בחוק גם עונש מופחת, ודינו מאסר שישה חודשים.

מכאן כי העבירה של פגיעה בשמורת טבע והכנסת בעל חיים לשמורה היא עבירה מסוג עוון, כאשר עונש המאסר המקסימאלי בגינה הוא שלוש שנים. כמו כן, העונש יכול שיופחת כפי המקרה שבפני ויהיה מאסר שישה חודשים.

השלבים בגזירת הדין

גזירת הדין על פי תיקון 113 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "**חוק העונשין**").

בשלב הראשון, על בית משפט לקבוע את מתחם העונש ההולם הנובע מן הערך החברתי שנפגע כתוצאה מהעבירה, מדיניות הענישה הנהוגה ביחס לעבירה זו ונסיבות ביצועה, לרבות מידת אשמו של הנאשם (סעיף 40 ג לחוק העונשין).

בשלב השני, על בית המשפט לבחון אם יש מקום לחרוג ממתחם העונש ההולם, בין לקולא ובין לחומרא (שיקום, הגנה על שלום הציבור).

בשלב השלישי יקבע בית המשפט את העונש המתאים בתוך מתחם העונש ההולם באם לא מצא נסיבות לחרגה ממתחם העונש ההולם (סעיף 40ג(ב) לחוק העונשין).

במקרה שבפני מדובר בביצוע עבירה אחת במספר נקודות זמן על פני תקופות סמוכות זו לזו. המדובר בביצוע אותה עבירה, באותו מקום ובמספר הזדמנויות שונות, במועדים סמוכים זה לזה, בהפרשי זמן קצרים של מספר ימים ו/או שבועות בודדים, ומכאן כי עסקינן באירוע אחד אשר יש לקבוע בעניינו מתחם עונש הולם אחד. לציין כי אף המאשימה לא עתרה במרה זה לקביעת מספר אירועים ומספר מתחצי ענישה.

השלב הראשון - קביעת מתחם העונש ההולם

לצורך קביעת העונש ההולם, על בית המשפט להתחשב בשיקולים שלהלן:

- הערך החברתי שנפגע מביצוע עבירה ובמידת הפגיעה בו.
- מדיניות הענישה הנהוגה.
- נסיבות הקשורות בביצוע עבירה ומידת אשמו של הנאשם.

א. הערך החברתי המוגן שנפגע מביצוע העבירה ובמידת הפגיעה בו :

במקרה דנן, הערך החברתי אשר נפגע מרעיית הפרות בשטח הסגור בשמורה הינו הצורך בשמירה על ייעודה של השמורה, זאת בנוסף לפגיעה ביכולת להעשיר את המגוון הביולוגי של השמורה, תוך הפרת האיזון בשטח הקיים. למרות שהנאשם במקרה שלפנינו הורשע ברעיית מספר פרות בודדות וברוב האישומים ברעיית פרה אחת בלבד כעולה מכתב האישום המתוקן בשלישית, עלול היה הוא לגרום לנזק לקרקע ולצומח ובכך לפגוע בשטח מסויים המיועד להיות

שמורת טבע. כמו כן יש לראות לראות לחומרה העובדה כי הנאשם פוגע בערך המוגן פעם אחר פעם אף לאחר שנרשמים לחובתו דו"ח ועוד דו"ח.

שומה אפוא על בית המשפט במקרה זה, לבחון את תכליתו של חוק גנים לאומיים. החוק בכלל וסעיף 6 בפרט, מגדיר את תפקידי הרשות, הכוללים בין היתר "**לשמר ולשקם ערכי טבע בשמורות טבע ובגנים לאומיים ומחוצה להם**".

וכך מובאים הדברים בלשונו של כב' השופט י. עמית (ע"פ (חי') 2077/02 עובדיה רני נ. מדינת ישראל- הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים (2002), (לא פורסם)):

"ממעוף הציפור נראה כי החוק עוסק בשמירת הטבע הנוף והמורשת בשטח המדינה. זו תכליתו של החוק והגיונו..."

ב. מידת האשם ומידת הנזק

בהתאם לסעיף 40א לחוק העונשין, מטרתו של סימן א1 "**הבניית שיקול הדעת השיפוטי**

בענישה" לקבוע את העקרונות והשיקולים המנחים בענישה, המשקל שיש לתת להם

והיחס ביניהם, כדי שבית המשפט יקבע את העונש המתאים לנאשם בנסיבות העבירה.

העיקרון המנחה בענישה הוגדר בסעיף 40ב לחוק העונשין:

"העיקרון המנחה בענישה הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה, בנסיבותיו, ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו (בסימן זה -העיקרון המנחה)".

סימן א1 קובע בסעיף 40ט, כי בקביעת מתחם העונש ההולם למעשה העבירה, יתחשב בית המשפט בהתקיימותן של נסיבות הקשורות בביצוע העבירה, המפורטות להלן, ובמידה שבה התקיימו, ככל שסבר שהן משפיעות על חומרת מעשי העבירה ועל אשמו של הנאשם.

סעיף 40ט מונה לעניין הנסיבות הנזכרות לעיל, הנזק שהיה צפוי להיגרם מביצוע העבירה ונזק שנגרם מביצוע העבירה.

לעניין מידת הנזק קובע סעיף 40ג(א), כי בית המשפט יתחשב בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, כאמור בסעיף 40ט.

מידת האשם של הנאשם במקרה זה הינה בינונית עד מלאה. לא הוכח בפניי כי הנאשם אולץ לבצע את העבירה בה הורשע והיה על הנאשם להבטיח כי הפרות לא יכנסו לשמורת הטבע, וכי במקום יהיה גידור אשר ימנע את יציאתן וכניסתן של הפרות לשמורה. הנאשם הורשע בביצוע אותה עבירה במספר מועדים שונים ובאותו מקום, ומכאן ניתן להסיק כי הנאשם ייעד את רעיית הפרות למצפה אילות באופן מכוון, וביצוע העבירה דרש תכנון מוקדם מסויים מצידו

עם זאת מצאתי כי מן הראיות שהובאו בפני במהלך שמיעת הראיות בתיק זה עולה כי לצד הנאשם פעלו גם בני משפחה נוספים ברעיית הפרות ולא מן הנמנע כי לצד התרשלותו של הנאשם תרמו גם בני משפחה נוספים למעשה הרשלני שהוביל לתוצאה הסופית בתיק זה.

לצורך מידת הנזק שנגרם לשמורה, יש לקחת בחשבון כי אין מחלוקת בין הצדדים שאין מדובר בנזק כבד או בלתי הפיך כמשמעות הוראת החוק בסעיף 30 (ד), וכי כתב האישום תוקן באופן ששונה ל"עלול היה הנאשם לגרום לנזק לקרקע ולצומח ולפגוע בשמורה". כן לקחתי בחשבון טענת ב"כ המאשימה כי הגם שמדובר בפרה אחת ו/או בפרות בודדות, נגרם נזק לצמחייה בשמורה.

הסיבות שהביאו את הנאשם לבצע את העבירה

מעובדות כתב האישום בהן הורשע הנאשם לא עולים מניעי הנאשם בביצוע העבירה אך מטיעוני הנאשם מפרוטוקול הדיון מיום 09.11.2014 עולה כי הנאשם ומשפחתו רועים את הפרות בשטח נשוא כתב האישום משנות ה - 60 , ולטענתו המדובר בשטח שלו ושל משפחתו, ומאז שהכריזו על השמורה כשמורת טבע שבה אסורה הרעייה , החלו "הבעיות". מאידך עולה טענת המאשימה כי הנאשם ביקש לחסוך בהוצאות הזנת הפרות באמצעות ביצוע העירה בקנה אחד עם ההגיון הבריא והשכל הישר.

מדיניות הענישה הראויה, בגין העבירות שבהן הורשע הנאשם :

הפסיקה בקשר לעבירות בהן הורשע הנאשם מועטה .

1. עפא (נצ') 124/09 שחר צ'רני נ' מ"י /הרשות לשמירת הטבע והגנים הלאומיים(פורסם ביום 09.06.09).

ביום 23.04.06 הוגשו כנגד המערער 4 כתבי אישום בבית משפט השלום בקצרין, שנדונו במאוחד.

בתפ 674/05 - יוחס למערער כי ביום 29.07.04 רעה 39 פרות בתחום שמורת הטבע המאושרת יהודיה, תוך גרימת נזק לשמורה, אף שהוזהר בעבר פעמים רבות על ידי פקח של רשות הטבע והגנים , פגע בפני הקרקע ובצומח באופן שיש בו כדי לסכל את יעודו כשמורת טבע.

בתפ 532/06 - יוחס למערער באישום אחד כי ביום 12.12.04 רעה עדר בקר המונה 25 ראשי בקר בתחום שמורת טבע יהודיה-גמלא, תוך גרימת נזק כבד לשמורה, ולמרות שהוזהר פעמים רבות על ידי פקחי הרשות להימנע ממעשיו.

באישום נוסף באותו כתב אישום, יוחס לו כי רעה את עדר הבקר שלו, כ-30-50 ראשי בקר בתחום שמורה טבע

יהודיה שאושרה, ב-7 מקרים שונים במהלך החודשים 12/04 ועד 01/05.

גם הפעם, נטען שעשה כן למרות שהוזהר פעמים רבות על ידי פקחי הרשות בתוך שבמעשיו פגע בפני הקרקע ובצומח בשמורה באופן שיש בו כדי לסכל את יעודו של השטח כשמורת טבע.

בת.פ 510/07 - יוחסו למערער שרעה כ-30 פרות בתחום שמורת הטבע המאושרת יהודיה, תוך גרימת נזק לשמורה, אף שהוזהר בעבר על ידי פקח הרשות שלא לעשות כן, תוך פגיעה בפני הקרקע והצומח בשמורה, באופן שיש בו כדי לסכל את יעודה כשמורת טבע.

בת.פ 2728-01-08 - יוחסו למערער 4 אישומים, שלפיהם רעה את עדרו בשמורה יהודיה המאושרת ב-4 מועדים שונים, ביום 14.01.07 כ-70 פרות, ביום 19.01.07 כ-100 פרות, ביום 22.01.07 עדר פרות, וביום 23.01.07 כ-60 פרות, תוך גרימת נזק לשמורה, ואף שהוזהר עובר לביצוע העבירות על ידי פקח הרשות להימנע ממעשיו.

בגין המעשים הנ"ל, יוחסו לו העבירות הבאות:

א. פגיעה בשמורת טבע בניגוד לסעיף 30(ד) ו-57 (א) לחוק גנים לאומיים, שמורות טבע אתרים לאומיים ואתרי הנצחה התשנ"ח-1998 (להלן: "החוק").

ב. הכנסת בעלי חיים לתחום השמורה, בניגוד לתקנה 4(ג) לתקנות שמורות הטבע (סדרים והתנהגות) תשל"ט-1979 וסעיף 57(ב) לחוק הנ"ל.

ג. פגיעה בשמורת טבע מאושרת בניגוד לסעיפים 25(א) ו-57(א) לחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ח-1998.

הנאשם כפר בכל עובדות כתבי האישום, ובפני בית משפט קמא (שלום קצרין) ונשמעו ראיות. ביום 06.01.09, ולאחר שהמערער הודיע לבית המשפט שהוא מסכים שגזר דינו יינתן בהעדרו, גזר בית משפט קמא על המערער בגין 13 מקרים של רעיה, משך תקופה של 4 שנים את העונשים הבאים: קנס בסך 25,000 ₪ והתחייבות כספית על סך 5,000 ₪, להימנע מלעבור על העבירות בהן הורשע במשך שנתיים.

הוגש ערעור כנגד הכרעת הדין, כנגד ההחלטה הדוחה את טענת המערער בפני בית משפט קמא כי אין להשיב לאשמה, וכן לחלופין כנגד גזר הדין.

בערכאת הערעור הוחלט, ברוב דעות, לקבל את הערעור ולזכות את המערער מן האישומים שיוחסו לו בת.פ. 674/05, ת.פ. 510/07 ות.פ. 2728-01-08 (קצרין), ולדחות את הערעור ביחס להרשעת המערער בעבירה בה הורשע בת.פ. 532/06.

גזר הדין שונה והמערער חויב לשלם קנס בסך של 7,000 ₪ ולחתום על התחייבות בסך של 3,000 ₪ להימנע מלעבור את העבירה בה הורשע במשך שנתיים.

2. ת"פ 4024-04 רשות שמורות טבע - תביעות נ' אבו קביטה (פורסם ביום 09 נובמבר 2010).

הנאשם הורשע עפ"י הודאתו בעבירות של פגיעה בשמורת טבע, הכנסת בעלי חיים לתחום השמורה ואי ציות להוראות הרשות ופקחיה, כל זאת בניגוד לחוק גנים לאומיים ושמורות טבע תשנ"ח - 1988 והתקנות. הנאשם הודה בהזדמנות הראשונה, חסך זמן שיפוטי יקר.

נגזר על הנאשם קנס כספי בסך של 730 ₪.

3. ת"פ 3012-07 רשות שמורות טבע - תביעות נ' מרעי (פורסם ביום 06.11.2008):

הנאשם הורשע עפ"י הודאתו בפגיעה בשמורת טבע, הכנסת בעל חיים לתחום השמורה ופגיעה בערך טבע מוגן, וזאת לאחר ש-15 עיזים השייכות לו נכנסו לתחום שמורת הטבע "ארבל" ורמסו שם את הצומח אשר כלל בין היתר את צמח הציפורן המשולשל, שהינו ערך טבע מוגן וצמחים נוספים, ובכך פגע בשמורה. הנאשם, כבן 42, נשוי ואב ל-5, עובד למחייתו. ללא עבר פלילי.

בית המשפט גזר על הנאשם קנס בסך 1,500 ₪, והתחייבות בסך 5,000 ₪ להמנע במשך שלוש שנים מן העבירות בהן הורשע.

4. ת"פ 882-07 רשות שמורות טבע - תביעות נ' אלקרעאן (פורסם ביום 21.05.2013).

הנאשם הורשע בעבירות של פגיעה בשמורת טבע בניגוד לסעיף 30(ד) לחוק גנים לאומיים ושמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה התשנ"ח 1998 (להלן: "החוק") וסעיף 57(ב) לחוק זה וכן בעבירה של הבערת אש בתחום שמורת טבע בניגוד לתקנה 9 לתקנות שמורות הטבע (סדרים והתנהגות) תשל"ט 1979. הנאשם הורשע בכך שרעה עדר גדול של כ-300 ראשי צאן, גם אם לפרק זמן קצר, תוך כדי מעבר בשמורת טבע, כשתוך כדי כך גם הובערה אש.

בית המשפט גזר על הנאשם קנס של 2,000 ₪ והתחייבות כספית בסך של 2,000 ₪. למשך שנתיים.

5. ת.פ. (קצ') 894/00 מדינת ישראל נ. בשיר (טרם פורסם):

הנאשם הורשע לאחר שמיעת ראיות בשלושה מקרים של רעיה בשמורת טבע תוך גרימת נזק לצמחיה בתקופה שבין 20.05.00 ו-12.09.00. כנגד הנאשם היה תלוי ועומד מאסר על תנאי. לנאשם הרשעות קודמות ונוספות בשל אותן עבירות ובאותו מקום.

בית המשפט הפעיל המאסר המותנה, הטיל על הנאשם מאסר בפועל של 6 חודשים אשר ירוצה בחופף עם המאסר המותנה. בהתאם לחוות הדעת של שירות המבחן, יכול שירוצה בעבודות שירות וכן הושת על הנאשם מאסר מותנה, קנס בסכום של 5,000 ₪ והתחייבות כספית בסך של 10,000 ₪.

חשוב לציין שבעניין זה מדובר היה בצירוף של שלושה מקרים שונים של רעיה בשמורה ובנאשם שהיו לו הרשעות קודמות נוספות בשל אותן עבירות ובאותו מקום, ולמרות העונשים שהוטלו עליו במקרים הקודמים, הנאשם חזר על אותן עבירות.

מצבו הכלכלי של הנאשם

על פי הוראות סעיף 40 ח', לחוק העונשין, בקביעת מתחם הענישה ההולם שומה על בית המשפט לבחון את יכולתו הכלכלית של הנאשם כחלק מהשיקולים לקביעת מתחם הענישה, ולמעשה, ניתן לומר כי באשר לעונשי קנס, קיימת אינדיווידואליות בקביעת מתחם העונש הנובעת מכך שבקביעת מתחם זה, אין בוחנים רק את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, אלא גם את יכולתו הכלכלית של הנאשם.

במקרה שבפני עתרה המאשימה להטלת ענישה כספית .

לא נטען למצב כלכלי קשה. נטען כי הנאשם הוא איש קבע ומשתכר כ-8,000 ₪ נטו בחודש.

בבחינת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה שקלתי העובדה כי חלקו של הנאשם בינוני עד מלא בביצוע העבירה, הנזק שנגרם כתוצאה מביצוע העבירה אינו חמור למדי והנזק הפוטנציאלי מביצוע העבירה עשוי היה להיות אף קשה יותר. כמו כן נתתי דעתי לתכנון המוקדם לביצוע העבירה ולערך המוגן אשר נפגע באופן ממשי במעשיו של הנאשם כמפורט לעיל ומאידך כי מדובר ברעיית פרות בודדות של 1-3 בלבד בכל הזדמנות.

נוכח האמור לעיל, אני קובע כי מתחם העונש ההולם בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין (סעיף 40 יג'), הינו החל ממאסר מותנה ועד 5 חודשי מאסר שיכול וירוצו בעבודות שירות, קנס כספי מ 5,000 ₪ עד 20,000 ₪, והתחייבות כספית.

השלב השני - סטייה ממתחם העונש ההולם :

לאור סוג ומהות העבירה לא מצאתי מקום לסטות ממתחם העונש ההולם, ולא לחרוג לקולא או לחומרא ממתחם העונש ההולם במקרה זה.

השלב השלישי - קביעת העונש הראוי :

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה:

בהתאם לסעיף 40 יא' לחוק העונשין, בגזירת העונש המתאים לנאשם, בגדר מתחם העונש ההולם, יש להתחשב בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה . לצורך גזירת דינו של הנאשם שבפני נתתי את הדעת לנסיבות הבאות:

א. **פגיעת העונש בנאשם ובבני משפחתו** - הטלת עונש מאסר בפועל על הנאשם תפגע בנאשם פגיעה קשה וחמורה לאור היותו איש קבע. אם זאת אין בענישה כספית כדי לכרום נזק חמור לנאשם שכן לא נטען למצב כלכלי קשה לאור השתכרות הנאשם , אף כי נטען מבלי להתיג לכך אסמכתאות כי משלם ההוצאות שהוטלו על המשפחה בגין ההליכים השונים עליהם עמד ב"כ המאשימה בטיעונו.

ב. **נזקים שנגרמו לנאשם מהרשעתו** - הנאשם הינו איש קבע, ולהרשעתו של הנאשם יש השלכה בין

במישירין ובין בעקיפין, הגם שלא טען לכך הנאשם. עם זאת לא נטען לנזקים שנגרמו בעקבות הגשת כתב האישום למעט הוצאות הגנתו והתייצבותו לחלק מהדיונים בבית המשפט.

ג. **הנאשם נטל אחריות על מעשיו** - כנגד הנאשם הוגש כתב אישום (טרם תיקונו) בגינו הואשם הנאשם כי רעה בין 10-15 פרות בכל אחד מ - 8 האישומים שנטענו כנגדו. הנאשם עמד על דעתו כי לא ביצע את העבירות כנטען בכתב האישום (טרם תיקונו), והגם שנשמעו חלק מהראיות בתיק, אני זוקף לזכותו של הנאשם את העובדה שהודה הוא בהזדמנות הראשונה לאחר תיקון כתב האישום בשלישית (ביום 13.12.2015) וזאת לאחר שכתב האישום תוקן באופן משמעותי לכל 8 האישומים שנטענו כנגד הנאשם באופן ששונו האישומים לרעיית פרה אחת עד 3 פרות בלבד בכל הזדמנות, וכתב האישום תוקן לנוסח " **עלול היה הנאשם לגרום נזק לשמורה**" מהנוסח כעולה מכתב האישום הראשון "**גרם הנאשם לנזק לקרקע ולצומח ופגע בשמורת הטבע**".

ד. לנאשם אין עבר פלילי ואין הרשעות קודמות.

ה. זכות העיון בחומר חקירה טרם הבקשה להישפט - ב"כ הנאשם השיב לשאלת בית המשפט - "**האם הנאשם פנה טרם הגשת כתב האישום בבקשה למאשימה להעמיד את הדו"חות על עובדות כתב האישום המתוקן**", כי רק לאחר שהנאשם קיבל את הדו"חות הוא ביקש להישפט, הוא לא יכול היה לקבל את חומר החקירה אלא רק לאחר הגשת כתב האישום ומיד לאחר מכן פנה למאשימה וביקש את חומר החקירה ומיד בדיון הראשון הודה בראיות שמצויות בתיק וביקש להודות ולא לנהל על כך ראיות. בהקשר זה הפנה לרע"פ 5465/13 **אלעזר מור נ' מדינת ישראל** שם העלה בית המשפט העליון הצעה לתיקון טופס ההודעה בדבר ברירת משפט הנמסרת על ידי שוטרים או פקחים עירוניים באופן שיובהר: "**שאם יחליט מקבל ההודעה להישפט, הוא עלול להיות צפוי לעונש אחר, לרבות קנס שיתכן ויהא גבוה מהסכום שבהודעת הקנס**" ובכך יהא כדי לסייע לתקנת הציבור בזאת שמחד גיסא ידע הנוגע בדבר היכן הוא עומד ולמה הוא עלול להיות צפוי, ומאידך גיסא יביא זאת במנין שיקוליו אם להישפט".

זכות העיון העומדת לנאשם בכל הנוגע לחומר החקירה מעוגנת בסעיף 74 (א) לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב) תשמ"ב - 1982 (**להלן: "חסד"פ**), כאשר זכות זו מתייחסת לעבירות פשע או עוון:

"**הוגש כתב אישום בפשע או בעוון, רשאים הנאשם וסניגורו, וכן אדם שהסניגור הסמיכו לכך, או, בהסכמת התובע, אדם שהנאשם הסמיכו לכך, לעיין בכל זמן סביר בחומר החקירה וכן ברשימת כל החומר שנאסף או שנרשם בידי הרשות החוקרת, והנוגע לאישום שבידי התובע ולהעתיקו**".

הנאשם טען כי העובדות כעולה מהדו"ח ומכתב האישום הראשון אינן נכונות ואכן, עמד הוא על דעתו

וכתב האישום תוקן באופן מהותי הן במספר הפריטים הנטענים והן בנזק העלול היה לקרות ולא קרה בפועל, ולכך השלכות לעניין גזירת הדין.

ב"כ הנאשם טען בטיעונים לעונש, כי לכאורה יכול היה לקבל את חומר החקירה רק לאחר הגשת כתב האישום, ולכן הגיש בקשה להישפט ורק לאחר מכן קיבל את חומר החקירה ועמד על זכותו לתיקון כתב האישום.

מקבל אני טענת הנאשם כי אין לזקוף לחובתו קנס גבוה יותר ממה שהיה מקבל אילו היה משלם את הדו"חות המקוריים, ורק בשל העובדה שעמד על זכותו לתיקון כתב האישום יקבל תשלום קנס גבוה ממה שהיה יכול לשלם, אך יחד עם זאת הנאשם לא הציג בפניי כל אסמכתא ו/או תיעוד על כך שניסה לכל הפחות לקבל חומר חקירה טרם בקשתו להישפט ובכך היה מונע זמן שיפוטי יקר וייתכן אף חוסך הוצאות הגנתו.

זכותו זו של נאשם נגזרת מן הזכות למשפט הוגן ואין חולק, כי עיון במלוא חומר החקירה הנוגע למשפט נחוץ לנאשם לורך ניהול הגנתו כדבעי. במקרה שלפנינו מדובר בעבירה מסוג ברירת קנס, דהיינו הנאשם יכול לבחור באם לשלם הקנס ובמקרה שלפנינו על כל אישום סך של כ - 730 ₪, או שמא מבקש הוא להישפט.

על החשיבות במתן זכות עיון בחומר החקירה מצאתי לנכון ללמוד מהפרות מנהליות שמוטל בגיבן קנסות, הגם שבמקרה נשוא תיק זה אין מדובר בעבירה מנהלית אלא בהליך פלילי.

בעפ"א 14/06 ניסים סבן נ' מדינת ישראל - משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה, עמד בית הדין לעבודה בעניין:

"...משעה שקיבל הנקנס את הודעת הקנס לידי קמה לו זכות העיון בחומר החקירה. זכות זו אינה זכות מוחלטת, וכנגדה זכאית הרשות המוסמכת להורות על צמצום העיון בחומר החקירה או מניעת העיון, כולו או מקצתו, הכל בכפוף לקיומם של טעמים המצדיקים זאת...

...משנפתח הערוץ הפלילי, בין לפי החלטת התובע המוסמך ולבין לבקשת הנקנס - ומשהוגש כתב אישום בגין עבירה מינהלית, לית מאן דפליג שקמה לנאשם זכות עיון בחומר החקירה לפי סעיף 74(א) לחוק סדר הדין הפלילי תשמ"ב - 1982...

...חומר החקירה שבידי הרשות המוסמכת, מהווה את התשתית העובדתית והראייתית להודעת הקנס ולכתב האישום הפלילי, כאחד. משכך הוא, וכל עוד אין חוק העבירות המינהליות מורה אחרת, קמה לנקנס זכות העיון בחומר החקירה למן השלב בו הומצאה לו הודעת הקנס, גם אם לא הומרה בכתב אישום."

במסגרת בש"פ 1661/91 **משה צישינסקי נ' מדינת ישראל** פד"י מה(3) 145 קבע כבוד השופט גולדברג כי למרות שהחוק אינו מקנה למבקש זכות לעיון בחומר החקירה לפני הגשת כתב האישום, הרי ראוי לאפשר לו זאת לשם מיצוי טיעונו בבקשה (במקרה פסק הדין דובר על ביטול פסילה מנהלית), אלא אם כן ישנם טעמים שבצרכי החקירה המונעים עיון בחומר כאמור.

בענייננו, אין המדובר בעבירות מינהליות, אלא בעבירה פלילית מסוג ברירת קנס. על אף

שהמדובר בהליך פלילי, השיקולים שלא לאפשר זכות העיון בחומר החקירה, כחובה שבדין, הנמצאים בבסיס ההסדר שבסעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי הם לכאורה שיקולים ראויים שבסיסם עומד מחד אופי העבירות שאינן מטבען עבירות חמורות ומאידך הצורך להבטיח טיפול יעיל וענייני בעבירות שאינן חמורות.

על האף האמור, יתכנו מקרים בהם נכון להיעתר לבקשת נאשם ולאפשר לו מבעוד מועד לעיון בחומר החקירה. כשמובאת בקשה מעין זו בפני המאשימה, ראוי שתשקול אותה באופן ענייני, ולא תדחה אותה באחת מאחר שאין חובת עיון בחוק. במקרה דנן, מדובר בנאשם שאכן הביא לתיקון עובדות כתב האישום באופן מהותי, וייתכן שטרם ההגעה לבית המשפט יכול היה לקבל חומר החקירה על מנת שיוכל לשקול צעדיו מבעוד מועד, ואולי לא היה מבקש להישפט כלל או משכנע המאשימה מבעוד מועד לתקן המיוחס לו ב"דו"חות, אך הנאשם לא פנה כלל למאשימה ולא ניסה אפילו לבקש תיקון העובדות ולכן איני מוצא לנכון לקזז את הוצאותיו הנטענות של הנאשם מסכום הקנס אותו יידרש הוא לשלם.

לאור כל האמור לעיל, הנני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. קנס בסך 7,000 ש"ח או 70 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב - 14 שיעורים חודשיים שווים ורצופים, תשלום ראשון עד יום 01.03.2016 ובכל 1 לחודש ועד התשלום המלא בפועל.

אי תשלום אחד מהשיעורים, יעמיד את היתרה לפירעון מיידי.

ב. הנאשם יחתום על התחייבות להימנע מלעבור עבירה לפי הסעיפים בהם הורשע משך 2 שנים החל מהיום. ההתחייבות תהא על סך 5,000 ש"ח; אם לא יחתום תוך 7 ימים מהיום ייאסר למשך 20 ימים.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 יום.

ניתנה והודעה היום ב' שבט תשע"ו, 12/01/2016 במעמד הנוכחים.

עמוד 14

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - verdicts.co.il ©

נִיר מִישׁוּרֵי לֵב טוֹב , שׁוֹפֵט

עמוד 15

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - verdicts.co.il ©